

Sygn. akt III AUa 786/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Lena Jachimowska (spr.)
Sędziowie	SSA Gabriela Pietrzyk - Cyrbus SSA Antonina Grymel
Protokolant	Michał Eksterowicz

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2018 r. w Katowicach

sprawy z odwołania (...)Sp. z o.o. w J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

przy udziale zainteresowanego Z. K. (Z. K.)

o składki

na skutek apelacji odwołującej (...) Sp. z o.o. w J.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku

z dnia 21 lutego 2018 r. sygn. akt IX U 1587/17

1. **oddala apelację,**

2. **zasądza od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w J. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. kwotę 4.770 zł (cztery tysiące siedemset siedemdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

/-/SSA G. Pietrzyk - C. /-/SSA L. Jachimowska /-/SSA A. Grymel

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 786/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 września 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził, że Z. K. jako pracownik u płatnika składek

PHU (...) Spółka z o.o. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz ubezpieczeniu chorobowemu od 15 lutego 2007r. do 31 stycznia 2011r. oraz ustalił podstawy wymiaru składek za wskazany okres.

W odwołaniu od decyzji PHU (...) Spółka z o.o. wniosła o uznanie, iż Z. K. jako pracownik u płatnika składek PHU (...)

Spółka z o.o. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 15 lutego 2007r. do 31 stycznia 2011r., podnosząc, iż w/w zainteresowany był jej pracownikiem, a jednocześnie wykonywał umowę zlecenia na rzecz (...) Sp. z o.o., co nie było wykonywaniem pracy na rzecz pracodawcy, gdy każda z wymienionych spółek świadczy usługi na innych obiektach. Nie ma zatem możliwości, by zainteresowany w ramach umowy zlecenia świadczył usługi na rzecz pracodawcy.

Organ rentowy wniosł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku wyrokiem z dnia 21 lutego 2018r., sygn. akt IX U 1587/17 oddalił odwołanie.

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że zainteresowany pracę w Spółce PHU (...) podjął w 2006r. najpierw na podstawie umowy zlecenia, a następnie umowy o pracę. Równocześnie, w okresie spornym zaczął pracować w firmie (...) na podstawie umowy zlecenia. Po przejściu na emeryturę pracował tylko na podstawie umowy zlecenia. Na podstawie tych umów zainteresowany wykonywał te same prace na stanowisku ochroniarza, z tym, że do południa na rzecz jednej firmy, a po południu na rzecz drugiej firmy. Gdy pracował na podstawie umowy o pracę, miał umundurowanie z zakładu pracy, a jak pracował na podstawie umowy zlecenia, pracował w swoim ubraniu. Ubranie zainteresowany kupił z firmy. Jako ochroniarz miał identyfikator ze zdjęciem. Jak pracował dla firmy (...) lub (...) to nie zmieniał identyfikatora. Zainteresowany dysponował dyskietką i czas pracy był rozliczany przez kopalniany system. Zainteresowany podpisywał książkę raportową - była jedna książka raportowa dla A. O. i (...).

Sąd ustalił także, iż w latach 2007-2012 PHU (...) zajmowała się głównie ochroną różnych obiektów, imprez masowych, konwojów, monitoringiem. Spółka (...) również zajmowała się ochroną mienia. Spółka (...) zawierała z pracownikami biurowymi umowy o pracę, natomiast z pracownikami ochrony mienia zawierała wyłącznie umowy zlecenia. Pracownicy „umowy mienia” z reguły nie chcieli zawierać umów o pracę.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentacji akt ZUS, zeznań zainteresowanego Z. K., złożone na rozprawie 21 lutego 2018r., protokół elektroniczny, k. 34 akt, akt tamt. Sądu o sygn. akt IX U 1165/16 dotyczących sprawy o tożsamym przedmiocie sporu, protokołu z rozprawy, w tym zeznań świadka A. J. prezesa spółki (...) oraz prezesa zarządu spółki (...) T. B. k. 18-20 akt.

Sąd pierwszej instancji uznał zeznania zainteresowanego za wiarygodne, a zgromadzony materiał dowodowy za kompletny, wiarygodny i mogący stanowić podstawę dokonania ustaleń faktycznych.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Powołując treść regulacji art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, Sąd Okręgowy wskazał, że przepis art. 8 ust. 2a

ustawy o s.u.s. rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego, przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą, jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że - będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą. W konsekwencji, nawet, gdy pracownik zawarł umowę o dzieło z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy, jeśli tenże uzyskuje rezultaty jego pracy (Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 2 września 2009r., II UZP 2010/3-4/46).

Sąd Okręgowy wskazał, że według stanowiska Sądu Najwyższego, zajętego w wyroku z dnia 18 października 2011r., sygn. akt III UK 22/11, u źródeł regulacji art. 8 ust. 2a ustawy systemowej legło dążenie do ograniczenia korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające z ochronnych przepisów prawa pracy (między innymi w zakresie reglamentacji czasu pracy) oraz uniknąć obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów. Chodziło również o ochronę pracowników przed skutkami fluktuacji podmiotowej po stronie zatrudniających w trakcie procesu świadczenia pracy, polegającej na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę innym podmiotom (podwykonawcom), którzy zatrudniają tychże pracowników w ramach umów cywilnoprawnych w ogóle nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (umowa agencyjna, zlecenia lub inna umowa o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu).

W powyższej sprawie, zdaniem Sądu pierwszej instancji, nie ulega wątpliwości, że zainteresowany, w ramach zawartej umowy zlecenia ze spółką (...) Sp. z o.o. wykonywał w rezultacie pracę na rzecz swojego pracodawcy, tj. spółki PHU (...) Sp. z o.o. Zatem uzasadnione jest zastosowanie art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, co oznacza, iż zainteresowany dla celów ubezpieczeń społecznych powinien zostać potraktowany jak pracownik. Wykonywał on bowiem w ramach umowy o pracę oraz umowy zlecenia taką samą pracę w charakterze pracownika ochrony na tych samych obiektach, chronionych przez odwołującą spółkę, tj. w obiektach (...) S.A. oraz (...) S.A. Zatem w ramach umowy zlecenia wykonywał taką samą pracę na rzecz swojego pracodawcy.

Sąd Okręgowy stwierdził, że podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym tak, jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych.

W konsekwencji powyższego Sąd Okręgowy z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.

Wyrok w całości apelacją zaskarżył płatnik składek (...) Sp. z o.o., zarzucając naruszenie:

1) art. 233 § 1 k.p.c. w z w. z art. 231 k.p.c. poprzez ich nieprawidłowe zastosowanie, polegające na nierozważeniu całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, wyprowadzeniu ustaleń faktycznych sprzecznych ze zgromadzonym materiałem dowodowym w sposób przekraczający granice swobodnej oceny dowodów, a to poprzez:

- błędne przyjęcie, iż zainteresowany wykonując umowę zlecenia dla (...) Sp. z o.o. wykonywał czynności dla pracodawcy,

- pominięcie, iż beneficjentem usług świadczonych przez zainteresowanego była spółka (...) Sp. z o.o.,

- nieuwzględnienie, iż spółka (...) Sp. z o.o. wykonuje czynności z zakresu ochrony osób i mienia;

2) art. 83 ust. 1 pkt 2, 3 i ust. 2, art. 6 ust. 1 i 4, art. 8 ust. 1 i 2a, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1, art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 9, art. 36, art. 38 ust. 2 i art. 68 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku

z art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz § 2 ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 18 kwietnia 2008r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawie rozliczania składek do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych, poprzez ich nieprawidłowe zastosowanie, a to poprzez:

- błędne przyjęcie, iż zainteresowany wykonując umowę zlecenia na rzecz (...)

(...) Sp. z o.o. świadczył pracę na rzecz PHU (...) Sp. z o.o., podczas gdy zainteresowany wykonywał usługi na rzecz zleceniodawcy;

- pominięcie, iż zakresy usług realizowanych przez (...) Sp. z o.o. i (...) Sp. z o.o. nie są tożsame, stąd zainteresowany wykonując zadania dla (...) Sp. z o.o. nie mógł świadczyć pracy dla pracodawcy w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

Wskazując na powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku

i poprzedzającej go decyzji oraz ustalenie, że Z. K. jako pracownik

płatnika składek nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i chorobowemu z tytułu realizacji usług dla (...) Sp. z o.o. oraz

o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Skarżący zarzucił, że analiza materiału dowodowego sprawy potwierdza, iż spółka (...) Sp. z o.o. była samodzielnym podmiotem świadczącym usługi ochroniarskie, samodzielnie działająca na rynku. Zainteresowany mógł więc zawrzeć z tym podmiotem umowę zlecenia i to (...) Sp. z o.o. była beneficjentem tej umowy nie (...) Sp. z o.o. Nie jest więc prawidłowe założenie, jakoby czynności wykonywane

przez zainteresowanego były świadczeniem na rzecz pracodawcy. Zainteresowany działał bowiem na rzecz innego podmiotu. Błędny jest zatem, według apelującego, stanowisko Sądu pierwszej instancji, że zainteresowany będąc zatrudniony u płatnika składek jednocześnie świadczył na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z (...) Sp. z o.o. Zarówno spółka (...) Sp. z o.o. jak i spółka (...) Sp. z o.o. prowadzą działalność w zakresie ochrony osób i mienia. Jednakże każda

z powyższych spółek realizuje indywidualnie zleczone jej kontrakty.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy, podzielając stanowisko Sądu pierwszej instancji, wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie albowiem jej podstawa jest nieusprawiedliwiona.

Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do ingerencji w rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji, który przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe i na jego podstawie wywiódł trafne wnioski.

Przed przystąpieniem do analizy zaskarżonego wyroku wskazać należy, iż

prawidłowo Sąd Okręgowy nie usytuował w procesie jako zainteresowanej (...) Spółka z o.o., gdyż spółka ta nie była adresatem zaskarżonej decyzji i nie została wymieniona w jej osnowie.

Przypomnieć wypada, że zakres i przedmiot rozpoznania sądowego w sprawach

z zakresu ubezpieczeń społecznych wyznacza zaś przedmiot decyzji organu rentowego i żądanie zgłoszone w odwołaniu wniesionym do sądu (vide: postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 maja 1999r., sygn. akt II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 Nr 5, poz. 601; z dnia 28 października 2009r., sygn. akt II UZ 37/09, OSNP 2011 nr 13-14, poz. 195; z dnia

3 lutego 2010r., sygn. akt II UK 314/09, LEX nr 604214). Zgodnie z art. 477⁽¹¹⁾ § 2 k.p.c.

(w brzmieniu relewantnym dla rozpoznawanej sprawy) zainteresowanym jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli zainteresowany nie bierze udziału

w sprawie, sąd zawiadomi go o toczącym się postępowaniu. Zainteresowany może przystąpić do sprawy w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia zawiadomienia. Zainteresowanym

jest więc tylko ten, czyje prawa lub obowiązki w sferze ubezpieczeń społecznych zależą bezpośrednio od rozstrzygnięcia sprawy (vide: uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2006r., sygn. akt III UZP 4/05, OSNP 2007 Nr 3-4, poz. 51 i z dnia 12 grudnia 2011r., sygn. akt I UZP 6/11, OSNP 2012 nr 9-10, poz. 122 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia

28 października 2004r., sygn. akt II UK 66/04, OSNP 2005 Nr 10, poz. 149; z dnia

10 stycznia 2006r., sygn. akt I UK 121/05, OSNP 2006 Nr 23-24, poz. 364; z dnia

2 października 2008r., sygn. akt I UK 79/08, OSNP 2010 Nr 7-8, poz. 99; z dnia 6 stycznia 2009r., sygn. akt I UK 157/08, OSNP 2010 Nr 13-14, poz. 172 z glosą M. Cholewy-Klimek).

O tym, czy konkretna osoba posiada status zainteresowanego ze względu na

przedmiot postępowania w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, przesądza obiektywna okoliczność, że w danym wypadku prawa lub obowiązki tej osoby "zależą"

od rozstrzygnięcia sprawy. Rozstrzygnięcie sprawy powoduje bowiem zmianę w sferze

prawnej zainteresowanego. Może ona polegać na zyskaniu prawa bądź jego utracie, albo na pojawieniu się powinności, ewentualnie jej wygaśnięciu (vide: wyrok Sądu Najwyższego

z dnia 2 października 2008r., sygn. akt I UK 79/08, OSNP 2010 nr 7-8, poz. 99). Zatem wskazany w omawianym przepisie związek zależności musi mieć charakter bezpośredni,

co oznacza, że z samej mocy wydanej decyzji muszą płynąć dla zainteresowanego prawa lub obowiązki wynikające z prawa ubezpieczeń społecznych, które mogą być podtrzymane

w wyroku sądu ubezpieczeń społecznych przez oddalenie odwołania (art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.) bądź też uchylone przez zmianę decyzji (art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.). W konsekwencji tylko wtedy, gdy wynik postępowania prowadzi do stworzenia

indywidualnej normy prawnej oddziałującej nie tylko na adresata decyzji, lecz także na inny podmiot, można uznać, że prawa lub obowiązki tego podmiotu zależą od rozstrzygnięcia sprawy. W takiej właśnie sytuacji występuje

bezpośrednia zależność, o której mowa w art. 477¹¹ § 2 k.p.c.

Podkreślenia przy tym wymaga, że uzasadnienie decyzji ma jedynie objaśnić tok myślenia prowadzący do zastosowania przepisu prawnego w sprawie (taka jest jego rola wynikająca z brzmienia art. 107 § 3 k.p.a.), natomiast konkretyzacja praw i obowiązków wynikających z decyzji administracyjnej dokonuje się w jej rozstrzygnięciu

(osnowie).

Zatem to nie motywy zawarte w uzasadnieniu decyzji, ale jej osnowa formułuje normę indywidualną, jaką zbudował organ administracyjny stosujący prawo. W konsekwencji wymagany art. 477¹¹ § 2 k.p.c. związek bezpośredniej

zależności między wydaną decyzją

a prawami i obowiązkami danego podmiotu dotyczy osnowy decyzji, a nie z jej motywów przedstawiających ocenę prawną ustalonych okoliczności faktycznych.

Z decyzji ustalającej podleganie danej osoby ubezpieczeniom społecznym jako pracownik wynikają prawa i obowiązki w zakresie: zgłaszania do ubezpieczeń społecznych, przebiegu ubezpieczeń społecznych oraz ustalania wymiaru

składek i ich poboru (art. 83

ust. 1 pkt 1-3a ustawy systemowej) i dotyczą one odpowiednio ubezpieczonego i wskazanego w decyzji płatnika składek. Z perspektywy obowiązków przypisanych płatnikom

składek przez ustawę z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych

(tekst jednolity.: Dz. U. z 2017r., poz. 1778 ze zm.) decyzja taka rozstrzyga wyłącznie to, czy dany podmiot jest płatnikiem składek (pracodawcą), a nie to, czy jest nim (lub nie) inny podmiot. Jest tak nawet wtedy, gdy w motywach rozstrzygnięcia (uzasadnieniu decyzji) ocenia się status prawny innego podmiotu. Jak wskazano wyżej, uzasadnienie decyzji nie stwarza indywidualnej normy, w rezultacie więc przedmiot przyszłego rozstrzygnięcia sądu, który jest jednym z wyznaczników zarówno prawomocności materialnej wyroku (art. 365 § 1 k.p.c.), jak i powagi rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.) wyznacza wyłącznie to, co wynika z osnowy decyzji.

Sąd Apelacyjny w pełni podzielając, obszernie powołane stanowisko Sądu Najwyższego, zaprezentowane w postanowieniu z dnia 26 kwietnia 2017r., sygn. akt

I UK 279/16 (LEX nr 2311192) stwierdził, że (...) Spółka z o.o. nie została objęta osnową zaskarżonej decyzji, a jedynie w jej uzasadnieniu organ rentowy, przedstawiając argumentację prawną ustalonych okoliczności faktycznych, wskazał Spółkę (...) jako podmiot, zlecający pracownikom odwołującej Spółki, wykonywanie prac, których beneficjentem była (...) Spółka z o.o. Zatem to wobec odwołującej Spółki jako płatnika składek, organ rentowy wydając z urzędu decyzję, wymienił ją w osnowie decyzji i skonkretyzował jej prawa i obowiązki. Z tego względu w postępowaniu sądowym toczącym się na skutek odwołania płatnika składek od wydanej z urzędu przez oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych decyzji o objęciu ubezpieczeniami społecznymi z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy o świadczenie usług (art. 750 k.c.) zleceniobiorca ma status procesowy innej osoby, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja,

a płatnik jest zainteresowanym (art. 477⁽¹¹⁾ § 1 i 2 k.p.c.) – vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2017r., sygn. akt II UK 155/16, LEX nr 2298300.

Z tychże przyczyn Sąd Apelacyjny zrewidował pogląd wyrażony w sprawie III AUa 735/16, iż Spółce (...) przysługiwał status zainteresowanej.

Przechodząc do merytorycznej oceny zaskarżonego wyroku wskazać należy, iż w stanie faktycznym niniejszej sprawy istotą sporu w pozostawało rozstrzygnięcie, czy Z. K. pracownik(...) Sp. z o.o. w J. (uprzednio: PHU (...) Sp. z o.o.) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu z tytułu umów zlecenia, zawartych ze spółką (...) Sp. z o.o.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, bezzasadny jest podniesiony przez apelującego zarzut naruszenia prawa materialnego - art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998r.

o systemie ubezpieczeń społecznych zgodnie z którym za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Sąd Apelacyjny podziela ocenę Sądu Okręgowego, iż w stanie faktycznym ocenianego sporu uzasadnione jest przyjęcie, iż Z. K. w ramach zawartych ze spółką (...) Sp. z o.o. umów zlecenia, wykonywał pracę „na rzecz” skarżącego(...)Sp. z o.o., w rozumieniu cytowanego wyżej przepisu.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 2 września 2009r., sygn. akt II UZP 6/09 (OSNP 2010, Nr 3-4, poz. 46, LEX nr 514221), a Sąd Apelacyjny pogląd

ten za Sądem Okręgowym, w całej rozciągłości podziela, wskazany przepis rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego, przez osobę, która umowę taką zawarła

z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika, w rozumieniu ustawy

o systemie ubezpieczeń społecznych, jest to, że - będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub z inną osobą.

Podkreślić należy, że na gruncie ubezpieczeń społecznych (art. 8 ust. 2a) pojęcie pracownika obejmuje z jednej strony osoby związane umową cywilnoprawną ze swoim pracodawcą, a z drugiej strony także osoby, które świadczą pracę na rzecz swego pracodawcy, chociażby formalnie były związane umową zlecenia z osobą trzecią. Ustawodawca wyraźnie rozróżnia sytuacje, gdzie występuje świadczenie pracy na rzecz pracodawcy w sensie podmiotowym (zawarcie umowy z pracodawcą) oraz w sensie przedmiotowym (wykonywanie w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z innym podmiotem pracy na rzecz pracodawcy, z którym osoba pozostaje w stosunku pracy). Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami: emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym tak, jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W związku z tym, osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych.

Zaznaczyć trzeba, że określone w omawianym art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych dwie sytuacje faktyczne, w których może znaleźć się osoba, do której przepis ten jest adresowany (pracownik wykonujący pracę na podstawie wymienionych umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą oraz umów zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca jest wykonywana na rzecz pracodawcy), mają równorzędny charakter. Oznacza to, że skutki prawne wynikające z realizacji takich umów muszą być takie same, tzn., że dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak, jak w ramach stosunku pracy łączącego pracownika z pracodawcą. Żaden z przepisów ustawy systemowej nie daje też podstaw - jak chciałby to czynić apelujący - do zróżnicowania sytuacji faktycznych,

o których mowa w art. 8 ust. 2a i przyjęcia, że w przypadku wykonywania pracy na podstawie wymienionych w przepisie tym umów cywilnoprawnych, przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, należy uważać taką osobę za pracownika podmiotu, z którym łączy ją stosunek pracy, a w przypadku wykonywania pracy na podstawie tych umów przez osobę, która umowy takie zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy, należy uważać taką osobę za pracownika podmiotu, z którym łączy ją stosunek cywilnoprawny (pracownika osoby trzeciej).

W świetle powołanej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r., przesłanką decydującą o uznaniu za pracownika, osoby świadczącej w ramach umowy zlecenia pracę na rzecz swojego pracodawcy, jest to, że w ramach takiej umowy, wykonuje faktycznie pracę

dla swojego pracodawcy (uzyskuje on rezultaty jej pracy). Użyty w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej zwrot „działać na rzecz” użyty został w innym znaczeniu, niż w języku prawa,

w którym działanie „na czyjąś rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem

na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie

na rzecz pracodawcy (art. 22 k.p.). Również wykonujący zlecenie „działa na rzecz zleceniodawcy” (art. 734 i nast. k.c.).

W kontekście przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, zwrot ten opisuje zatem sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Uwypuklić należy, że hipotezą normy prawnej wynikającej z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, objęte są dwa rodzaje relacji pomiędzy zainteresowanymi podmiotami. Pierwszą jest sytuacja, gdy oba stosunki (pracowniczy i cywilnoprawny) dotyczą tych samych podmiotów, jednocześnie występujących wobec siebie w roli pracodawcy - zleceniodawcy

i pracownika - zleceniobiorcy, drugą zaś sytuacja, gdy na istniejący stosunek pracy nakłada się stosunek cywilnoprawny między pracownikiem i osobą trzecią, na podstawie którego pracownik wykonuje pracę na rzecz pracodawcy (zleceniobiorcy itp.) w ramach łączącej pracodawcę z ową osobą trzecią (zleceniodawcą i inną w rozumieniu prawa cywilnego) umownej więzi prawnej. W tym ostatnim przypadku, to w istocie pracodawca jest

rzeczywistym beneficjentem pracy świadczonej przez pracownika - zleceniobiorcę, bez względu na to, czy w trakcie jej wykonywania pracownik pozostawał pod faktycznym kierownictwem pracodawcy i czy korzystał z jego majątku.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, na użytek niniejszej sprawy wystarczy stwierdzenie, że zastosowany w treści przepisu zwrot: „wykonuje pracę na rzecz pracodawcy”, oznacza, iż praca ta wykonywana jest w przebiegu realizacji stosunku prawnego łączącego owego pracodawcę z podmiotem będącym - dla wymienionego pracownika - zleceniodawcą lub zamawiającym dzieło.

Potwierdzeniem przedstawionej wyżej wykładni art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest także unormowanie zawarte w art. 18 ust. 1a tej ustawy, dotyczące sposobu ustalania podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (a poprzez jej art. 20 ust. 1 i art. 22 - ubezpieczenia: chorobowe i wypadkowe), zgodnie z którym w przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a (a zatem wszystkich tam wymienionych, a nie tylko dających się zakwalifikować do pierwszej opisanej w nim sytuacji), w podstawie wymiaru składek uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło.

Powołany art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi jednocześnie potwierdzenie takiej wykładni jej art. 8 ust. 2a tej ustawy, zgodnie z którą w każdej z dwóch sytuacji określonych w tym przepisie wymienioną tam osobę należy uważać za pracownika podmiotu, z którym związana jest ona stosunkiem pracy. Dla każdej z takich osób jest bowiem ustalana jedna podstawa wymiaru składek, która również, a zatem dodatkowo, tzn. ponad przychód ze stosunku pracy, uwzględniać musi przychód z określonych w art. 8 ust. 2a powołanej ustawy, umów cywilnoprawnych.

Ponadto, skoro zgodnie z omawianym art. 8 ust. 2a ustawy osobę, o której mowa w tym przepisie, uważa się za pracownika w rozumieniu ustawy, to przyjęć należy, że płatnikiem składek w stosunku do niej jest wyłącznie pracodawca. Wskazuje na to bowiem uregulowanie art. 4 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, które dla pracowników nie przewiduje innego płatnika (por. wskazywana już uchwała Sądu Najwyższego z dnia

2 września 2009r., sygn. akt II UZP 6/09). Płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu umowy zlecenia (świadczenia usług) jest pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach tej umowy zawartej z osobą trzecią (tak: wspomniana uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r., sygn. akt II UZP 6/09 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2010r., sygn. akt I UK 259/09, LEX nr 585727; z dnia 18 października 2011r., sygn. akt III UK 22/11, OSNP 2012, Nr 21-22, poz. 266).

Zatem, to spółka (...) jest z mocy art. 4 pkt 2a ustawy systemowej płatnikiem składek dla wszystkich pracowników w rozumieniu tego aktu, a zatem także dla tych, o jakich mowa w art. 8 ust. 2a, w tym także dla pracowników pozostających z nim w stosunku pracy i jednocześnie wykonujących na jego rzecz pracę w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią.

Pracodawca innych osób, których praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja - (...) Sp. z o.o. w wyniku umowy z dnia 29 maja 2006r., na mocy której zamówił usługę ochrony osób i mienia w chronionych przez siebie obiektach przez spółkę (...), przejmował rezultat pracy wykonanej przez nich w ramach umów cywilnoprawnych. Pracownicy - zleceniobiorcy w ramach zawartych umów zlecenia, w tym Z. K., wykonywali prace związane z ochroną osób i mienia w obiektach chronionych przez (...). Oczywiście jest zatem, że praca Z. K. w ramach umów zlecenia łączących go ze spółką (...) była realizowana w interesie jego pracodawcy, który uzyskiwał rezultat jego pracy, a więc na jego rzecz w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

W świetle dokonanej wykładni i interpretacji przepisów prawa materialnego oraz analizy stanu faktycznego w niniejszej sprawie, Sąd Apelacyjny uznał, że Sąd Okręgowy, wydając zaskarżone rozstrzygnięcie, dokonał prawidłowej oceny charakteru umów łączących strony oraz wynikających z takiej oceny skutków prawnych, a dokonane przez ten Sąd ustalenia oraz ich ocena odpowiadają zarówno treści, jak i celowi przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Konsekwencją powyższego ustalenia jest stwierdzenie obowiązku płatnika uregulowania składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe obliczonych od podstawy wymiaru składek, określonych w art. 18 ust. 1 i ust. 1a oraz art. 20 ust. 1 powołanej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne zgodnie z art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy z dnia 17 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w pkt 1 sentencji.

O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym orzeczono z mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 2 pkt 2, 3 i 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity: Dz. U. 2015r., poz. 1804), zasądzając koszty zastępstwa procesowego w wysokości 100% stawki minimalnej, uwzględniając okoliczność, że w pierwszej instancji nie prowadził sprawy ten sam radca prawny - od wartości przedmiotu sporu, wskazanego przez organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie; kwoty składek za okres objęty zaskarżoną decyzją: na ubezpieczenia społeczne – 10.317,50 zł, ubezpieczenie zdrowotne – 2.742,82 zł oraz Fundusz Pracy – 865,54 zł.

/-/SSA G. Pietrzyk - Cyrbus /-/SSA L. Jachimowska /-/SSA A. Grymel

Sędzia Przewodniczący Sędzia

MP